

Секція 1.

Менеджмент електронних документів на прикладі репозитарію Національного університету «Львівська політехніка»

АНДРУХІВ Андрій Ігорович

Завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НТБ Національного університету — Львівська політехніка”

e-mail: oai@lp.edu.ua

ТАРАСОВ Дмитро Олександрович

Заступник проректора Національного університету — Львівська політехніка”, канд. техн. наук

e-mail: dtarasov@lp.edu.ua

Анотація

У даній статті розглядається процес менеджменту електронних документів на прикладі репозитарію Львівської політехніки «Електронний науковий архів». Описується процес розподілу функцій та відповідальності за певні напрямки розвитку репозитарію.

Ключові слова: *логічне адміністрування, репозитарій, Dspace.*

Abstract

The article “Electronic Documents Management on the example of Lviv Polytechnic National University Institutional Repository” by A. Andrukhiv and D. Tarasov considers items management of Lviv Polytechnic National University Institutional Repository “Electronic Scientific Archive” process. Functions and

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

responsibility distribution of certain directions of the repository development is described.

Keywords: *logical administration, repository, Dspace.*

Якість попереднього планування логічної структури інституційного репозитарію впливає на затрати часу на всіх етапах життєвого циклу: впровадження, використання, вивід з експлуатації (наприклад перевід на іншу програмну платформу). Оскільки структура фактично визначає користувацький інтерфейс веб-орієнтованих інформаційних систем (Dspace, Eprints, Greenstone та ін.), то недоліки структури можуть зменшити навігабельність та доступність інформації кінцевому користувачу [1].

Основним етапом життєвого циклу репозитарію є його підтримка. Підтримку можна розділити на два рівні – фізичну та логічну. Фізична підтримка базується на оновленні відповідного програмно-технічного забезпечення сервера (операційної системи, програмного забезпечення, що реалізує роботу репозитарію, покращення технічних характеристик сервера ін.). Логічна підтримка ґрунтується на організації наповнення та редагування вмісту репозиторію, політиці його розвитку, кореляції наповнення за предметними областями.

Репозитарій Національного університету «Львівська політехніка» <http://ena.lp.edu.ua> був створений на початку 2010 року [2,3]. Від часу його створення - підтримкою, розвитком, наповненням займався виключно відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення Науково-технічної бібліотеки. На початку 2012 року частина функцій перейшла у відділ наукової бібліографії, що спонукало до необхідності чіткого розмежування робіт та відповідальності за визначені напрямки розвитку репозитарію. Залучення відділу наукової бібліографії до розвитку репозитарію це природний процес,

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

оскільки такий відділ є більш компетентний у формуванні певних метаданих документів.

Процес менеджменту електронних документів включає в себе ряд послідовних кроків:

- робота із джерелом надходження документів;
- опрацювання отриманих документів;
- занесення їх у репозитарій, відповідно до наперед визначеного шаблону;
- можливе редагування метаданих документа.

Детальніше цей процес показаний на рис. 1.

Розглянемо детальніше кожен крок.

1. **Отримання файлів із Видавництва.** Крок включає в себе роботу із FTP-сервером, що був створений для передачі файлів із Видавництва НУ «Львівська політехніка» у Науково-технічну бібліотеку. Файли передаються у форматах PDF та DOC. Даним процесом займається відділ ІТ та комп'ютерного забезпечення НТБ (на рисунку Відділ ІТ). Отримавши файли, працівники перевіряють логічну та фізичну цілісність документів.
2. **Опрацювання отриманих файлів.** Даний процес включає в себе попередню підготовку файлів перед внесенням їх у репозитарій. Ним займається відділ ІТ:
 - конвертування документів з формату DOC у PDF;
 - зменшення розміру файлу, шляхом оптимізації якості графічного наповнення до прийняттого рівня;
 - порізка файлу на окремі логічні частини (наприклад, збірник «розрізається» на окремі статті, тобто один файл – одна стаття);
 - формування назви файлу (наприклад, у випадку збірника файли зі статтями можуть носити числове значення, або прізвище першого автора латинськими літерами);
 - розміщення файлів у локальній мережі НТБ відбувається на останньому кроці. Всі файли записуються у

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

спеціальний каталог, що розміщується на сервері бібліотеки.

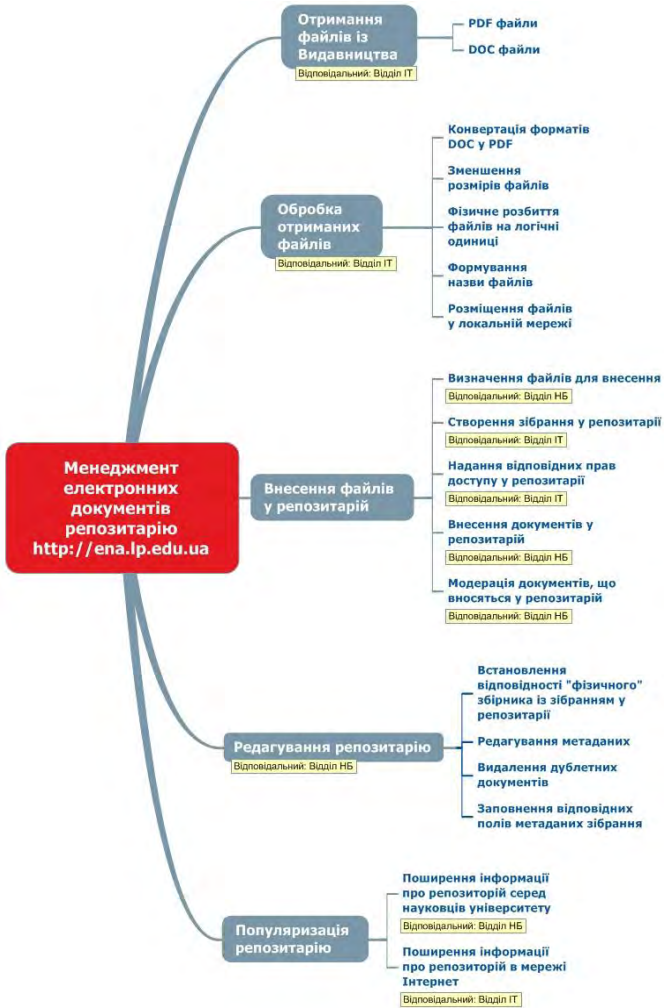

Рис. 1. Процес логічного адміністрування репозитарію

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Окремою гілкою надходження документів є електронні копії авторефератів дисертаційних робіт, що надходять у бібліотеку від дисертантів через відділ комплектування. Автореферати надходять у форматі DOC. Після присвоєння автореферату інвентарного номера, він розміщується у спеціальному каталозі на сервері. Працівники відділу наукової бібліографії стежать за наповненням цього каталогу та розміщують автореферати у репозитарії.

3. **Внесення файлів у депозитарій.** Відділ наукової бібліографії формує план внесення документів у репозитарій, де визначається які саме документи будуть вноситись і в який період. Такий план є потрібний для відділу ІТ для своєчасного створення відповідної структурної одиниці у репозитарії (фонду/під фонду/зібрання) та надання відповідних прав доступу до цієї одиниці. Далі одні працівники відділу наукової бібліографії вносять визначені документи у репозитарій, інші – проводять редакторську перевірку (чи всі необхідні поля заповнені, чи немає орфографічних помилок і т.д.).
4. **Редагування репозитарію.** Не зважаючи на процес первинного редагування документів у репозитарії, помилки у метаданих таки трапляються. Тому був впроваджений процес комплексного редагування репозитарію, яким займається відділ наукової бібліографії. Даний процес розпочинається із звірки опублікованого документа із його електронною копією, що розміщена у репозитарії. При необхідності вносяться відповідні зміни у метадані документа.
5. **Популяризація репозитарію.** Процес ґрунтується на залученні науковців університету, що звертаються у відділ бібліографії, до наповнення репозитарію. Відділ ІТ залучає нових користувачів через мережу Інтернет.

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна

Отже, чітко організований та злагоджений процес логічного адміністрування репозитарію та менеджменту електронних документів дозволить суттєво покращити інформаційне його наповнення та супровід, пошук потрібної інформації, що призведе до збільшення кількості відвідувачів та активних учасників.

Список використаних джерел

1. Тарасов Д.О. Вимоги до організації логічної структури відкритого електронного архіву [Текст] / Д.О. Тарасов, А.І. Андрухів // Матеріали міжнародного форуму "Проблеми розвитку інформаційного суспільства", 7-9 жовтня 2009 р., Львів : VI Міжнар. наук.-практ. конф. "INFORMATIO -2009: Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ", XIII Міжнар. наук.-практ. конф. УкрІНТЕІ "Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології" / Асоц. "Інформаціо-Консорціум", УкрІНТЕІ. – К., 2009. – С. 113-115.
2. Андрухів А.І. Проект створення електронного архіву наукових публікацій у Науково-технічній бібліотеці Національного університету "Львівська політехніка" [Текст] / Андрій Андрухів, Дмитро Тарасов // Комп'ютерні науки та інформаційні технології : матеріали 4-ї Міжнар. наук.-техн. конф. CSIT' 2009, 15-17 жовт. 2009, Львів, Україна / Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т комп'ют. наук та інформ. технологій. – Л., 2009. – С. 245-248. – Бібліогр.: 6 назв.
3. Андрухів А. І. Методи та засоби побудови електронного архіву у Науково-технічній бібліотеці Національного університету "Львівська політехніка" [Текст] / Андрухів Андрій Ігорович, Тарасов Дмитро Олександрович // "Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства", наук.-практ. конф. (2009 ; Львів). Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства : до 165-річчя Нац. ун-ту "Львів. політехніка" / Нац. ун-т "Львів. політехніка", Наук.-техн. б-ка ; редкол.: О. В. Шишка [та ін.]. – Л., 2009. – С. 37-48. – Бібліогр.: 5 назв.

Четверта міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства»
25 жовтня 2012 р., Львів, Україна